

MİLLİYETÇİLİK BURJUVAZİNİN TEKELİNDE Mİ?

Aydınlık Gazetesi, 24 Aralık 2019

Yıldırım Koç

Mustafa Kemal Paşa'yı "burjuva" olarak suçlayanların dayanaklarından biri, onun milliyetçi olmasıdır. Birçok solcunun kafasında yerleşmiş bir önyargı, milliyetçiliğin burjuva ideolojisi olduğudur. Eğer hareket noktanız bu önyargı ise, milliyetçiliği savunan herkes burjuvaziyi savunmaktadır.

Bu anlayışa ve suçlamalara katılmıyorum.

Milliyetçilik, kapitalizmin feodalizmin bağrında geliştiği dönemlerde öncelikli olarak gelişen burjuvazi tarafından savunuldu. Burjuvazi, feodal engelleri aşarak iç pazarı bütünlüştürüp kendi kontrolüne almaya çalışıyordu. Öncelikli olarak bu nedenle ulusal bütünlükten yanaydı. Diğer taraftan, diğer ülkelerin burjuvalarıyla girdiği çıkar çatışmalarında sırtını dayayacağı ve kullanacağı bir devlet gücüne ve siyasal iktidara ihtiyaç duyuyordu. Bu nedenle milliyetçiliğin başını çekti.

Ancak emperyalizm ve hatta daha önce sömürgecilik çağında, milliyetçilik yeni bir boyut kazandı; sömürgecilğe ve emperyalizme karşı mücadele eden ilerici güçler, canlarını, değerlerini ("namus") ve mallarını koruyabilmek için milliyetçiliği sahiplendi. Diğer bir deyişle, milliyetçilik burjuvazinin tekeline çıktı; sömürge ve yarı-sömürge halkları milliyetçi oldu. Gelişmiş kapitalist ülkelerin burjuvaları ve hatta işçi sınıfları ise şovenistleşti.

Ayrıca, sosyalistlerin iktidara geldiği ülkelerde ülkenin çıkarlarını ön planda tutan anlayışlar hakim oldu. Bu ülkelerde bir "sosyalist milliyetçilik"ten söz etmek de mümkündür. Sovyetler Birliği de, Çin Halk Cumhuriyeti de, Küba da kendi milli çıkarlarını savundu ve savunuyor.

Diğer taraftan, sömürgecilik ve ardından emperyalizm çağında az gelişmiş ülkelerde burjuvazinin önemli bir bölümü millici değildi; sömürgecilerin ve emperyalistlerin işbirlikçisiydi. Günümüzde ise, ulusötesi şirketlerin dünyadaki etkisinin çok arttığı koşullarda, burjuvazinin hangi bölümlerinin sınıf çıkarları gereği millici olduğu tartışmalıdır.

BİLİMSEL SOSYALİZM VE MİLLİYETÇİLİK

Bilimsel sosyalizm enternasyonalisttir; ancak enternasyonalistlik anti-emperyalist milliyetçilikle çelişmez. Bu konuda başvurulabilecek bir kaynak, F.Engels'dir.

Marx'ın yoldaşı F.Engels'in 7 Şubat 1882 tarihinde Karl Kautsky'ye yazdığı mektupta çok ilginç tespitler vardır (Marx-Engels, Collected Works, Vol.46, s.191-195). Engels şunları yazıyor:

"Genel olarak bakıldığında, proletaryanın uluslararası hareketi yalnızca bağımsız uluslar arasında mümkündür. (...) Uluslararası işbirliği yalnızca eşitler arasında mümkündür. (...) Ulusal bağımsızlık gerçekte tüm uluslararası işbirliğinin temelidir. (...) Benim görüşüme göre, Avrupa'da iki ulus, İrlanda ve Polonya, uluslararası olmadan önce yalnızca milli olmaya yetkili değil, aynı zamanda bununla görevlidir. Onların **uluslararası olmalarının en iyi yolu iyi ve gerçekten milli olmaktır.**"

Bilimsel sosyalizmi benimseyenlerin öncelikli görevi, kapitalizmi dünya ölçeğinde geriletmektir. Kapitalizmi dünya ölçeğinde geriletmenin yolu, emperyalist sömürüyü engellemektir. Emperyalist sömürüyü engellemenin yolu, tüm millici sınıf ve tabakaları, milliyetçilik temelinde birleştirmekten geçer.

İŞÇİ SINIFI VE MİLLİYETÇİLİK

Emperyalizm az gelişmiş ülkeleri sömürmek ve bu ülkelerde demokrasiyi engellemekle kalmaz. Emperyalizm, insanlar arasındaki ilişkileri de yıpratır. Amerikan filmleri, sermayedar sınıfın kontrolündeki televizyon kanallarındaki diziler, Anadolu'nun dostluğa dayalı ilişkileri yerine, sahteciliği, bireyciliği, üçkağıtçılığı, kendi gemisini kurtaran kaptandır anlayışını yerleştirir. Kapitalistlerin kârlarını gerçekleştirebilmeleri ve artırabilmeleri için tüketim çılgınlığı yaygınlaştırılır.

Hastalar ve öğrenciler birer müşteriye dönüştürülür. Anadolu'nun dostluk ve sadelik gelenekleri tahrip edilir. Emperyalizme karşı direniş, milli değerlerimize sahip çıkmayı da amaçlar.

Diğer taraftan, Türkiye'de işçilerin sınıf çıkarları da emperyalizme karşı çıkmayı gerektirir. Diğer ülkelerin işçi sınıflarından bir hayır gelmediği koşullarda, işçi sınıfının sömürüye karşı mücadelesinde en doğal müttefiki millici emekçi sınıf ve tabakalardır.

BURJUVAZİ VE MİLLİYETÇİLİK

Günümüzde burjuvazi 19. yüzyılın komprador burjuvazisinden, yabancı sermayedarların mal pazarlamada veya hammadde temininde kullandığı işbirlikçi burjuvaziden farklıdır. O dönemde ülkede sanayileşmeyi savunanlar genellikle milli çıkarları da savunmak zorundaydı, milliciydi. Günümüzde yerli burjuvazinin büyük bölümü, ulusötesi şirketlerle içiçe geçmiştir ve bunların millici niteliklerinin iyice incelenmesi gerekir.

Türk bayrağı ve milliyetçilik, hem bilimsel sosyalizmi savunanların, hem de işçi sınıfının bayrağıdır. Burjuvazinin ne kadarının bu bayrağı sahiplendiği ve buna uygun davrandığı ise özel olarak araştırılması gereken bir konudur.